

М. Й. Хай

Дзвони (Дзвіночки)

ДЗВОНИ (ДЗВІНОЧКИ) – висячі язикові ударні музичні інструменти групи самозвучних (ідіофонів), у яких звуки виникають через коливання самих корпусів інструментів. Ін. назви: гуцул. – колоколи, колокірець, дзвинок, дзвоник; закарп. – дзвоники, колокули. Існують Дз. великі (вис. бл. 50–85 см, діаметр нижньої частини 35–45 см), середні (відповідно вис. – 35–50 см, діаметр – 25–35 см) і малі (10–35 см і 5–25 см). На великих, серед. та малих церк. дзвонах, підвішених на дзвіницях і окремих дерев'яних піддзвонних конструкціях, грають за допомогою посмикування шнура, прикріпленого до «вуха» великого (рідше серед.) Дз. або ж до самого метал. підвіс. «язика» малого чи серед. Дз. Перший спосіб із використанням одного або кількох великих Дз. характерний для римо- та греко-католич. (на зх.-укр. землях – також і для православних) церк. традицій; другий (із застосуванням щонайменше 5–8 Дз. різних розмірів) притаманний переважно РПЦ. Окрім ритуал.-реліг. функцій, великі й середні Дз. використовують як сигнал. інструменти (див. [Дзвін](#)). У багатьох регіонах України Дз. використовують у церк. літургії, колядниц. та великод. обрядах, [вертепі](#); їх також підвішують до шиї: коням для перестороги руху брички чи екіпажу та коровам (іноді вівцям і козам), щоб не губилися в лісі.

Рекомендована література

1. Хоткевич Г. Музичні інструменти українського народу. Х., 1930;
2. Хай М. Музично-інструментальна культура українців (фольклорна традиція). К.; Дрогобич, 2007.

Бібліографічний опис:

Дзвони (Дзвіночки) / М. Й. Хай // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2007. – Режим доступу:

<https://esu.com.ua/article-24068>

2001-2024 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).